

Сопілко І.М.

*Національний авіаційний університет,
директор Юридичного інституту, кандидат юридичних наук, доцент*

ПРАВОВА ПРИРОДА ВІДНОСИН ЩОДО ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ МІЖ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Особливого правового регулювання набувають відносини щодо отримання ОДВ інформації від іншого ОДВ. Такі відносини, як правило, регулюються на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Тому більш детально розглянемо рівні правового регулювання відносин щодо обміну ОДВ інформацією між собою. При формуванні організаційно-правових основ отримання ОДВ інформації визначальними є положення законів. Однак подекуди на рівні підзаконної нормотворчої діяльності можуть створюватися норми, які не відповідають положенням закону. Тому важливо, щоб закріплення таких норм у підзаконних нормативно-правових актах відбувалося виключно у межах і на виконання положень, закріплених у законах. Тому загальний принцип адміністративного права щодо недопущення розширення закріплених у законах повноважень ОДВ на рівні підзаконних нормативно-правових актів розглянемо більш детально для врегулювання саме інформаційних відносин з приводу отримання ОДВ інформації.

Підзаконні нормативно-правові акти умовно поділяємо на три види: надвідомчі; міжвідомчі; відомчі.

Надвідомчі підзаконні нормативно-правові акти стосуються закріплення організаційно-правових основ отримання ОДВ інформації вищим по ієрархії органом державної влади. Наприклад, для центральних органів виконавчої влади такі умови отримання інформації можуть закріплюватися Кабінетом Міністрів України, Президентом України, Радою національної безпеки і оборони України тощо. Прикладом регулювання відносин щодо отримання ОДВ інформації на цьому рівні є створення систем накопичення та обміну інформацією між центральними органами виконавчої влади з метою підвищення оперативності реагування на вчинені правопорушення та їх виявлення шляхом удосконалення технічних засобів контролю за ситуацією в громадських місцях (Комплексна програма профілактики правопорушень на 2007-2009 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006 р. № 1767).

Міжвідомчі нормативно-правові акти регламентують взаємне погодження органами державної влади умов, обсягу та підстав отримання інформації. Прикладами таких нормативно-правових актів є Порядок обміну інформацією щодо обігу, обліку та погашення податкових векселів для забезпечення звірки (Про затвердження Порядку обміну інформацією щодо обігу, обліку та погашення податкових векселів для забезпечення звірки: Наказ Державної митної служби України і Державної податкової адміністрації України від 08.07.2004 N 494/383), Положення про інтегровану міжвідомчу інформаційно-телекомунікаційну систему щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон (Положення про інтегровану міжвідомчу інформаційно-телекомунікаційну систему щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон: Наказ Адміністрації Держприкордонслужби України, Держмитслужби України, ДПА України, МВС України, МЗС України, Мінпраці та соці-

альної політики України, СБ України, Служби зовнішньої розвідки України від 3 квітня 2008 року № 284/287/214/150/64/175/266/75) та інші. Закріплення порядку обміну інформацією між ОДВ на міжвідомчому рівні є найбільш прийнятним, оскільки детально регламентуються спільна погоджена процедура дій з тією або іншою інформацією.

Відомче регулювання відносин щодо отримання ОДВ інформації може стосуватися переважно використання власних інформаційних масивів конкретного ОДВ або ж порядку дій співробітників щодо отримання інформації від сторонніх осіб. Прикладом такого нормативно-правового акта є Інструкція про порядок проведення ревізій та перевірок по коштах Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності

(Інструкція про порядок проведення ревізій та перевірок по коштах Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 19 вересня 2001 р. № 38).

Аналіз нормативно-правових актів, що визначають основи діяльності ОДВ, дає підстави визначити два критерії подальшого закріплення в законодавстві визначених принципів регулювання відносин з приводу отримання ОДВ інформації: вид отримуваної інформації і характер відносин, що потребують врегулювання.

Залежно від виду отримуваної інформації визначаємо необхідність закріплення правових основ для отримання ОДВ інформації: від громадян – від недержавних юридичних осіб, зокрема господарюючих суб'єктів;

- з використанням інформаційних ресурсів інших ОДВ;
- з інформаційних баз даних спільного користування.

При правовому регулюванні отримання ОДВ інформації від громадян і недержавних юридичних осіб варто враховувати те, що обсяг і строки отримання інформації залежить не тільки від режиму доступу до інформації, а й від правового статусу ОДВ, який запитує відомості. Можуть виникати різні правовідносини: запит ОДВ на отримання конфіденційної інформації про особу для формування реєстру списку виборців і отримання цієї ж інформації для цілей кримінального процесу; запит на отримання комерційної або банківської таємниці тощо.

У залежності від відносин, що потребують правового регулювання, виділяємо наступні шляхи закріплення у законодавстві України запропонованих принципів регулювання суспільних відносин щодо отримання ОДВ інформації:

- визначення переліку категорій інформації, отримання якої може сприяти своєчасному виконанню завдань ОДВ;
- нормативне закріплення порядку отримання ОДВ інформації на інформаційний запит;
- закріплення адміністративної, кримінальної відповідальності за порушення права ОДВ на отримання інформації;
- закріплення процедур обміну інформацією між ОДВ, зокрема такої, що міститься в централізованих банках даних тощо.